

היסטוריה

תוכנית ישנה — 30%

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

עליך לענות על שתי שאלות — שאלה אחת מכל פרק.

מן השאלות שתבחר לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.

פרק ראשון — (50×1) — 50 נקודות

פרק שני — (50×1) — 50 נקודות

סך הכול — 100 נקודות

שים לב: תלמיד שאושר לו מבחן מותאם אינו חייב לבחור בשאלה שיש בה מקור.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. המלצה לחלוקת זמן: כ־35 דקות לכל שאלה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

בשאלון זה שני פרקים. עליך לענות על שתי שאלות – שאלה אחת מכל פרק.
מן השאלות שתבחר לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.

טוטליטריות, נאציזם, אנטישמיות, מלחמת העולם השנייה והשואה

פרק ראשון (50 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 1-3 (50 נקודות).

1. **מקור** – המעבר של גרמניה מדמוקרטיה למשטר נאצי

א. במערכות הבחירות שנערכו בגרמניה בין מאי 1928 לבין מרס 1933 נבחרו לפרלמנט הגרמני מפלגות רבות. בטבלה שלפניך מוצגות תוצאות הבחירות הנוגעות לשלוש מן המפלגות שהשתתפו במערכות הבחירות האלה.

המפלגה / התאריך	מאי 1928	ספטמבר 1930	יולי 1932	נובמבר 1932	מרס 1933
הסוציאל-דמוקרטית*	29.8%	24.5%	21.6%	20.4%	18.2%
הנאצית	2.6%	18.3%	37.3%	33.1%	43.7%
הקומוניסטית	10.6%	13.1%	14.3%	16.9%	12.2%

* המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הייתה המפלגה הגדולה בגרמניה ברוב שנות רפובליקת ויימאר.

(מתוך: י' ארד, י' גוטמן וא' מרגליות [עורכים], **השואה בתיעוד**, יד ושם, 1978, עמ' 37)

על פי **הטבלה**, הצג את השינויים שחלו בהרכב הפרלמנט הגרמני בשנים 1928-1933.

על פי **מה שלמדת**, הסבר שניים מן הגורמים שהובילו לשינויים אלה.

(30 נקודות)

ב. הצג את חוקי נירנברג, והסבר מדוע אפשר לראות בחקיקה זו צעד אנטי דמוקרטי מובהק.

(20 נקודות)

2. **האידאולוגיה הנאצית ומימושה**

א. הסבר את "עקרון המנהיג" באידאולוגיה הנאצית. הסבר כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי בשניים מן החוקים שחוקק המשטר הנאצי. (25 נקודות)

ב. הסבר את מטרות "הסדר החדש" שרצה היטלר להנהיג באירופה, והצג שלושה צעדים שנקטו הנאצים כדי לממש מטרות אלה בגרמניה ובפולין עד יוני 1941 (בסעיף זה אין לכתוב על המדיניות כלפי היהודים). (25 נקודות)

3. **הגטאות עד יוני 1941**

א. הצג את תנאי החיים בגטאות עד יוני 1941.

הסבר כיצד השפיעו תנאים אלה על הילדים בגטאות. בסס את תשובתך על שלוש דוגמאות. (25 נקודות)

ב. הסבר מה הייתה החשיבות של הפעילות בתחום התרבות עבור היהודים בגטאות, ומדוע אפשרו הנאצים פעילות זו בגטאות מסוימים. (25 נקודות)

פרק שני (50 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4-6 (50 נקודות).

4. מקור — המרד בגטאות

א. לפניך קטע מתוך עיתון המחתרת הפולנית **בולטין לאינפורמציה** שהתפרסם ב-29 באפריל 1943.

לפני שבוע התחילה המערכה השנייה בהכחדה הפראית של יהודי פולין. הגרמנים החלו בגירושם של ארבעים אלף היהודים שעדיין נשארו בוורשה. הגטו השיב במאבק מזוין. "הארגון היהודי הלוחם" פתח במלחמה של חלשים נגד חזקים. בכוחות דלים, בכלי נשק ותחמושת מועטים, בלי מים, מסונוורים מעשן ואש, הגנו הלוחמים היהודים על רחובות ועל בתים, והיו נסוגים בדממה צעד אחר צעד, יותר מפני האש שאחזה בבתים הצפופים, מאשר מפני האויב המצויד בכלי מלחמה חדישים. ניצחון יהיה בעיניהם הימלטות של חלק מן הכלואים בגטו; ניצחון יהיה בעיניהם היחלשות כלשהי בכוחו של האויב; ולבסוף – ניצחון יהיה בעיניהם מותם בעודם אווזים בנשק...

(מעובד על פי 'ארד', 'גוטמן וא' מרגליות [עורכים], **השואה בתיעוד**, יד ושם, 1978, עמ' 254)

הסבר כיצד המטרות של המורדים בגטאות באות לידי ביטוי בקטע.

על פי מה שלמדת, הצג שתי התלבטויות של המורדים.

(30 נקודות)

ב. — מי היו יוזמי המרד בגטאות?

— הסבר את הייחוד של המרד בגטו ורשה לעומת המרד בגטאות אחרים. בסס את תשובתך על שתי דוגמאות.

(20 נקודות)

5. "הפתרון הסופי"

א. הסבר מה היו המטרות של כינוס ועידת ואנזה, והצג את הנושאים שהועלו בוועידה. (20 נקודות)

ב. הסבר שתי דילמות של חברי היודנראט בזמן ביצוע "הפתרון הסופי", והצג שתי דרכי התמודדות של

חברי היודנראט עם דילמות אלה. (30 נקודות)

6. האוכלוסייה המקומית והיהודים בארצות הכיבוש הנאצי

לאוכלוסייה המקומית בארצות הכיבוש הנאצי היו תגובות שונות על התנהלות הנאצים כלפי היהודים בארצם.

א. — מה היו המניעים של האנשים ששיתפו פעולה עם הנאצים בארצות הכבושות? הצג שתי דרכי פעולה של אנשים אלה.

— הסבר מדוע תגובת רוב האוכלוסייה בארצות אלה הייתה "עמידה מן הצד". הבא שתי סיבות.

(30 נקודות)

ב. הצג את הקריטריונים לקבלת התואר "חסיד אומות העולם", ותאר את פועלו של אחד מחסידי אומות העולם

(שמו, מעשיו ומניעיו). (20 נקודות)

בהצלחה!